

*Izvješće o
transparentnosti
za razdoblje
01.siječnja - 30.
lipnja 2014.*

30. rujna 2014.

PricewaterhouseCoopers d.o.o.

Sadržaj

1.	Uvod	2
2.	Pravna struktura, vlasništvo i organizacija mreže	2
3.	Upravljanje	3
4.	Sustav interne kontrole kvalitete i Izvešće o djelotvornosti	3
4.1.	Standardi kontrole kvalitete	3
4.2.	Zadnji vanjski pregled osiguranja kvalitete u skladu s člancima 43. do 45. hrvatskog Zakona o reviziji	9
5.	Procesi glede neovisnosti u PwC-u Hrvatska	9
5.1.	Neovisnost, integritet i objektivnost	9
5.2.	Izjava Uprave o politikama neovisnosti	10
6.	Kontinuirano obrazovanje ovlaštenih revizora	10
7.	Financijski podaci za godinu koja je završila 30. lipnja 2014. godine	10
8.	Društva od javnog interesa obveznici revizije koje je revidirao PwC Hrvatska u financijskoj godini koja je završila 30. lipnja 2014.	10
9.	Osnova za dohodak	13
9.1.	Osnova za dohodak partnerima	13
9.2.	Osnova za dohodak ovlaštenim revizorima.....	13
10.	Izjava	13

1. Uvod

Ovaj izvještaj je objavljen u skladu s odredbama članka 17.a hrvatskog Zakona o reviziji i članka 40. 43. direktive Europske Unije o zakonskoj reviziji godišnjih financijskih izvještaja i konsolidiranih izvještaja (Direktiva o reviziji)

2. Pravna struktura, vlasništvo i organizacija mreže

PricewaterhouseCoopers d.o.o. za reviziju i konzalting, Zagreb, Hrvatska („PwC Hrvatska”) je društvo s ograničenom odgovornošću koje je osnovano 1. srpnja 1998. godine i registrirano na Trgovačkom sudu u Zagrebu (Zagreb, Ulica kneza Ljudevita Posavskog 31, reg.br. Tt-99/7257-2).

Vlasništvo nad PwC-om Hrvatska dijele društvo PricewaterhouseCoopers sp.z.o.o., registrirano u Poljskoj s 90% udjela i PricewaterhouseCoopers Services d.o.o. registrirano na Trgovačkom sudu u Zagrebu s 10% udjela. Krajnji vlasnici navedenog društva su partneri PwC-a u našim društvima u srednjoj i istočnoj Europi. PwC Hrvatska je zajedno s drugim tvrtkama diljem svijeta član PricewaterhouseCoopers International Limited („PwC International”) društva registriranog u Engleskoj. PwC International osigurava međunarodnu mrežnu strukturu društvima članovima PwC-a. PwC International ne pruža usluge klijentima. Temeljne djelatnosti PwC Internationala su: identifikacija širih tržišnih mogućnosti i razvijanje s tim povezanih strategija, jačanje mreže internih proizvoda, vještina i znanja PwC-a; promoviranje PwC branda i usmjeravanje razvoja i rada na konzistentnoj primjeni zajedničkih rizika i standarda kvalitete od strane društava članova, uključujući i poštivanje procesa neovisnosti.

Društva članovi PwC Internationala ne djeluju kao zastupnici PwC Internationala u pružanju usluga klijentima ili na bilo koji drugi način, a PwC International ne djeluje kao zastupnik svojih društava članova. PwC International nema pravo ili mogućnost kontrole bilo kojeg društva člana u pogledu donošenja profesionalnih prosudbi. PwC International nema nikakvu odgovornost za djela ili propuste bilo kojeg društva člana. Svako društvo član je zasebna pravna osoba.

PwC Hrvatska surađuje s drugim društvima članovima iz zemalja srednje i istočne Europe te ostalih zemalja svijeta u svrhu pružanja usluga lokalnim i zajedničkim međunarodnim klijentima koji posluju u našoj regiji. Ova suradnja je organizirana kroz regionalni upravljački tim koji, uz osiguranje poštivanja politika i procedura PwC Internationala od strane regionalnih društava, omogućuje razmjenu resursa, provedbu politika upravljanja rizicima i standarda kvalitete.

Svako nacionalno društvo član također ima svoju vlastitu lokalnu strukturu upravljanja, u skladu s pravnim zahtjevima i zahtjevima poslovanja. Ova pravna struktura i mrežna organizacija svakom društvu članu osiguravaju fleksibilnost i autonomiju da brzo i djelotvorno odgovori na uvjete lokalnog tržišta. Također, odražava činjenicu da regulatorne vlasti u većini zemalja daju pravo obavljanja revizorske djelatnosti za tuzemna društva u kojima lokalno certificirani profesionalni revizori (ili u Europskoj Uniji spoj revizora i/ili revizorske tvrtke iz Europske Unije) imaju barem većinsko vlasništvo i kontrolu.

Kad društvo član postane član PwC Internationala i pristupi globalnoj mreži, stječe pravo na korištenje imena PricewaterhouseCoopers/PwC i dobiva pristup zajedničkim resursima, metodologijama, znanjima i iskustvima. Zauzvrat, svako društvo se obvezuje na pridržavanje skupa zajedničkih politika i održavanje standarda kvalitete koje je odobrila uprava PwC Internationala.

Globalna mreža PwC-a stvara platformu na kojoj društva članovi razmjenjuju znanja, vještine i resurse kako bi klijentima širom svijeta dosljedno pružila visoko kvalitetne usluge. Naša društva u svim zemljama imaju zajedničke metodologije, baze znanja, tehnologije i pristup visoko specijaliziranim znanjima i novim naprednim idejama.

Svako društvo član PwC-a bavi se aktivnostima kontrole kvalitete i praćenja usklađenosti, koje obuhvaćaju pružanje usluga, etiku, poslovno ponašanje i pitanja neovisnosti.

3. Upravljanje

Unutar grupacije društava članova PwC-a srednje i istočne Europe, koja obuhvaća 28 zemalja, uspostavljen je matični upravljački sustav. Svake 4 godine, svaki partner ima pravo glasa u izboru izvršnog direktora koji bira regionalnu upravu sastavljenu od kombinacije izvršnih direktora pojedinih teritorija i voditelja poslovanja po funkcionalnosti i poslovnoj liniji. Ova regionalna uprava odgovorna je za postavljanje općih poslovnih ciljeva i osiguravanje usklađenosti s politikama PwC Internationala.

Politike i poslovni ciljevi svake osnovne linije poslovanja (revizija, porezi i poslovno savjetovanje) postavljeni su od strane tima za upravljanje linijom poslovanja, nadilazeći zemljopisne granice.

Nadzor nad regionalnom upravom obavlja se u ime partnera putem izabranog regionalnog vijeća partnera koje blisko surađuje s regionalnom upravom, odobrava ključne politike i odluke koje utječu na sve partnere i svako društvo.

PwC Hrvatskom upravlja Uprava koja se sastoji od predsjednika i članova Uprave, a koji su imenovani na Skupštini društva. Uprava je odgovorna za upravljanje društvom i njegovo zastupanje.

4. Sustav interne kontrole kvalitete i Izvešće o djelotvornosti

Kao društvo član PwC Internationala, dužni smo poštovati uobičajene standarde u vezi rizika i kvalitete koje je odobrila organizacija. Navedeni zahtjevi dopunjeni su lokalnim pravnim zahtjevima i profesionalnim standardima kvalitete Hrvatske revizorske komore te, gdje je to primjenjivo, standardima kvalitete treće zemlje, ako izdajemo izvještaj o društvu iz takve zemlje.

Naše detaljne procedure kontrole kvalitete sadržane su u Priručniku o revizijskim politikama PwC-a. U nastavku slijedi sažetak ključnih politika, stavova, ponašanja i postupanja kojima osiguravamo kontinuirano održavanje visoke razine kvalitete revizije:

4.1. Standardi kontrole kvalitete

U skladu s internim politikama, Međunarodnim revizijskim standardima i hrvatskim nacionalnim revizijskim propisima, sva društva članovi PwC Internationala pa tako i PwC Hrvatska obvezni su primjenjivati sustav kontrola kvalitete naše revizijske prakse.

Naš sustav kontrole kvalitete je u potpunosti usklađen sa zahtjevima Međunarodnog odbora za standarde revidiranja i izražavanja uvjerenja (International Auditing and Assurance Standards Board - IAASB) i standardima postavljenima od strane Hrvatske revizorske komore. Taj sustav kontrole kvalitete je ugrađen u obavljanje naših dnevnih aktivnosti.

Međunarodni standard kontrole kvalitete 1 (MSKK 1), kojeg je izdao IAASB, primjenjuje se na sva revizorska društva koja obavljaju revizije i preglede povijesnih financijskih informacija u skladu s Međunarodnim revizijskim standardima. Ovaj standard utvrđuje potrebne elemente sustava kontrole kvalitete koji bi trebao djelovati u revizijskom društvu.

Zahtjevi pokrivaju sljedeća područja:

- Odgovornost Uprave za kvalitetu rada
- Etički zahtjevi
- Postupci za prihvaćanje i nastavak odnosa s klijentima te specifični angažmani
- Ljudski resursi
- Obavljanje angažmana
- Monitoring (nadzor)

PwC Hrvatska izvršava te zahtjeve na sljedeći način:

4.1.1. Odgovornost Uprave za kvalitetu rada

Naša Uprava se zalaže i poduzima sve radnje koje su potrebne kako bi se osiguralo da PwC predstavlja kvalitetu, neovisnost, objektivnost i etičko ponašanje. Naša Uprava redovito šalje obavijesti svim zaposlenicima u kojim se naglašava važnost „ustrajanja u kvaliteti”. Jednaku važnost imaju redovite obavijesti Uprave kojima se obavještavaju zaposlenici o novim standardima i povezanim smjernicama koje služe kao pomoć u pružanju visoko kvalitetne usluge našim klijentima. Uprava nam u svakoj prikladnoj prilici želi naglasiti važnost svakodnevnog zadržavanja standarda kvalitete. Takvim svojim ponašanjem naše nam vodstvo pokazuje da čvrsto vjeruje u naše ciljeve i sustave održanja kvalitete. O tome svjedoči imenovanje partnera ili direktora odgovornog za neovisnost, upravljanje rizicima i kvalitetu revizije koji odgovara regionalnom partneru ili partneru zaduženom za tu državu. Ove osobe imaju iskustvo i status te daju savjete i, ako je potrebno, upute partnerima koji pružaju usluge klijentima glede pitanja rizika i kvalitete.

4.1.2. Etički principi

Integritet i objektivnost

Ponosni smo na činjenicu da naše usluge dodaju vrijednost, pomažući poboljšati transparentnost, povjerenje i dosljednost poslovnih procesa. Da bi u tome uspjeli, moramo rasti i razvijati se, kao pojedinci i organizacija. Naše temeljne vrijednosti - izvrsnost, timski rad i predvodništvo - pomoći će nam ostvariti taj rast.

Mi poslujemo u okviru važećih standarda struke, zakona i propisa, zajedno s politikama i standardima PwC-a. Ovaj cilj uključuje, između ostalog, punu usklađenost s Etičkim kodeksom za profesionalne računovođe Odbora za međunarodne standarde etike za računovođe (International Ethics Standards Board for Accountants - IESBA). Međutim, prihvaćamo da ovi standardi, zakoni i politike ne reguliraju sve vrste ponašanja. Kao rezultat, imamo i Kodeks ponašanja s kojim su upoznati i koji je primjenjiv na sve ljude i tvrtke PwC-a. Ovaj Kodeks se temelji na našim vrijednostima i dalje se razvija, demonstrirajući naše vrijednosti u poslu. Kodeks definira kako bismo se trebali ponašati i poslovati u raznim okuženjima i situacijama. Također sadrži „okvir za etičko donošenje odluka“ koje pomaže partnerima i zaposlenicima u odlučivanju o ispravnima postupcima pri rješavanju etičkih dilema koje se mogu pojaviti. Od partnera i zaposlenika se očekuje, ne samo da žive po vrijednostima Kodeksa u svojoj karijeri s PwC, nego i da pomognu drugima u PwC-u u tome.

Srednja i istočna Europa ima potpuno integriranu mrežu za etiku i poslovno ponašanje. Nadzor nad etičkim pitanjima u srednjoj i istočnoj Europi provodi regionalni voditelj za etiku i poslovno ponašanje. Svaka zemlja ima lokalni tim za etičko i poslovno ponašanje, odgovoran za promicanje etike na lokalnoj razini. To uključuje, ali nije ograničeno na, komunikaciju i obuku lokalnih partnera i zaposlenika.

Svaki PwC ured ima pristup detaljnim dodatnim smjernicama za naš Kodeks ponašanja. To uključuje smjernice o pitanjima kao što su primanje darova od klijenata, bliske osobne veze i kako zaposlenici trebaju postupiti ako postanu svjesni neetičnog ponašanja bilo kojeg partnera ili zaposlenika.

Srednja i istočna Europa ima regionalni alat dostupan svim partnerima i zaposlenicima koji omogućava slanje anonimnih upita na odabranu osobu odgovornu za etiku i poslovno ponašanje. Osobe izvan PwC-a, uključujući zaposlenike naših klijenata, mogu podnijeti anonimni upit, koristeći globalni komunikacijski alat PwC-a dostupan na <http://www.pwc.com/gx/en/ethics-business-conduct/global-ethics-contact-us.jhtml>.

Kada se prijavi potencijalno nepridržavanje našeg Kodeksa ponašanja ili se na njega sumnja, poduzimaju se koraci da se istraži, i gdje je to prikladno, popravi stanje. Partneri i zaposlenici se potiču da prijavljuju i izražavaju svoju zabrinutost, a to moraju učiniti objektivno, iskreno i s poštovanjem. PwC se zauzima za zaštitu pojedinaca od odmazde.

Partneri i suradnici u PwC-u su odgovorni za rješavanje problema na koje im je ukazano. Sve pritužbe i tvrdnje se istražuju u skladu s protokolima koje je uspostavio PwC. Uputno je mijenjati politike ili procedure u smislu poboljšanja ako se pokaže potreba za takvim izmjenama tijekom etičke istrage.

Neovisnost

PwC Hrvatska strogo prati usklađenost s regulatornim i stručnim zahtjevima kao i zahtjevima za neovisnost PwC-a koji se odnose na financijske udjele u društvima-klijentima, poslovne odnose i uslužne odnose s njima. Globalna politika neovisnosti PwC-a temelji se i u skladu je s IESBA Etičkim kodeksom za profesionalne računovođe. PwC Hrvatska strogo prati usklađenost s regulatornim, profesionalnim i zahtjevima neovisnosti PwC-a koji se odnose na financijske interese, pitanja opsega usluga, naknada za aranžmane i poslovnih odnosa s trećim stranama.

Daljnje informacije o postupcima koje provodimo kako bismo zadržali neovisnost navedene su u poglavlju ovog izvješća pod naslovom „Praksa neovisnosti unutar PwC-a Hrvatska”.

4.1.3. Prihvaćanje i zadržavanje klijenata

PwC Hrvatska primjenjuje proces za prepoznavanje prihvatljivih klijenata koji se temelji na sustavu PwC Internationala za podršku odluke vlasnika o prihvaćanju i zadržavanju klijenata (A&C).

Sustav zahtijeva da angažirani tim, uprava i stručnjaci za taj industrijski sektor i zaposlenici zaduženi za upravljanje rizicima utvrde jesu li rizici vezani za postojećeg ili potencijalnog klijenta prihvatljivi i bismo li se trebali povezivati s određenom tvrtkom, njenim menadžmentom i dioničarima ili ne. Neka pitanja koja razmatramo u A&C postupku su:

- Ugled društva i njegovog menadžmenta
- Učinkovitost Uprave
- Vjerodostojnost i iskustvo klijentovog osoblja zaduženog za financijsko izvještavanje
- Bilo kakvi poticaji ili sklonosti menadžmenta ka manipuliranju iskazanim rezultat
- Svaki neuobičajeno agresivan ili kreativan pristup računovodstvenom iskazivanju
- Sve transakcije koje su složene, neuobičajene ili se teško mogu procijeniti
- Sve procjene koje uključuju nesigurnost ili subjektivne prosudbe
- Sve transakcije s povezanim strankama koje nisu dio konsolidirane grupe
- Bilo koje naznake da društvo možda ima financijske poteškoće
- Stručno znanje koje je potrebno da bi se mogao obaviti određeni posao

A&C je snažan alat podrške, ali osnovni stup našeg postupka prihvaćanja i zadržavanja klijenata je značajno vrijeme uloženo od strane odgovornih osoba za upravljanje rizicima i drugih partnera. Kao što je opširnije objašnjeno u poglavlju „Obavljanje angažmana“ u nastavku, osobe odgovorne za upravljanje rizicima suiskusni partneri sa statusom i iskustvom koji daju ključni doprinosi prilikom odlučivanja o prihvaćanju i zadržavanju odnosa s klijentom.

4.1.4. Ljudski potencijali

Zapošljavanje: Održavamo stroge standarde zapošljavanja kako za pripravnike tako i za kandidate s iskustvom, koji uključuju ne samo ocjenu školskog/akademskog uspjeha svakog pojedinca, nego i razgovore, provjere vjerodostojnosti i reference. Također ocjenjujemo kvalitetu ljudi koje zapošljavamo s visokih škola i sveučilišta, pri čemu naše napore pri zapošljavanju usmjeravamo prema institucijama koje pratimo duže vrijeme i koje su dokazale da „proizvode“ visoko kvalitetne stručnjake koji su kasnije vrlo uspješni u našoj struci.

Profesionalni razvoj: Obuka je trajan proces. Započinje prilikom zapošljavanja osobe i nastavlja se tijekom cijele karijere te osobe. Naši zaposlenici sudjeluju u različitim lokalnim i nacionalnim formalnim obukama, a također se kontinuirano obučavaju kroz posao. Područja koja su pokrivena edukacijom uključuju temeljne kompetencije u računovodstvu, reviziji, etici i neovisnosti, kao i specijalizirana područja na kojima pojedinac radi (specifične industrije). Naši partneri se također kontinuirano obučavaju, razvijaju i educiraju, te su neposredno uključeni u školovanje zaposlenika kroz posao. Ključna odgovornost partnera i ovlaštenih revizora je rad sa svim zaposlenicima; coaching, nadzor, obučavanje, razmjena iskustava i davanje primjera svim članovima svojih timova.

PwC Hrvatska je uspostavila okruženje u kojem su naši ljudi osobno odgovorni za razvoj tijekom vlastite karijere, a u tu svrhu razvili smo široku paletu tečajeva i alata kako bi zaposlenici mogli skrojiti vlastiti program edukacija koji usklađuje njihove uloge i odgovornosti s jedinstvenim aspektima njihovih klijenata kojima pružaju usluge. Uz sudjelovanje u obukama koje sami odabiru, partneri i zaposlenici obvezni su sudjelovati u tečajevima za koje tvrtka smatra da su od temeljne važnosti za njihovu sposobnost obavljanja svojih poslova unutar odgovarajućih tehničkih i etičkih okvira. PwC Hrvatska također osigurava poštivanje profesionalnih standarda vezano uz potrebno stručno obrazovanje. Naši programi učenja i obrazovanja kontinuirano se ažuriraju kako bi našim ljudima pružili razvoj, vještine i iskustva koja su im potrebna kao stručnjacima koji pružaju usluge klijentima.

Nadzor i usmjeravanje: Partner i ovlaštenu revizor na čelu angažiranog tima imaju odgovornost na određeni projekt alocirati stručno osposobljene zaposlenike koji imaju potrebno iskustvo u danim okolnostima. Nadalje, partneri i ovlaštenu revizori su u konačnici odgovorni za utvrđivanje opsega usmjeravanja, nadzora i pregleda rada manje iskusnih zaposlenika kojima je posao delegiran.

Napredovanje: Rad partnera i zaposlenika ocjenjuje se na godišnjoj razini kroz proces pregleda koji uključuje zaposlenike istog ranga, podređene i nadređene. Partneri i zaposlenici koji pružaju usluge klijentima prepoznati su i nagrađuju se što su učinkoviti kao kvalitetni i vješti računovođe i revizori. Naši procesi ocjenjivanja i nagrađivanja u skladu su s najnovijim pravilima koja zabranjuju naknadu ili ocjenu na osnovu uspješnosti u prodaji dodatnih usluga vlastitim revizijskim klijentima. Također potičemo, priznajemo i nagrađujemo timski rad. Zaposlenici dobivaju formalne povratne informacije za svaki angažman na kojem provedu 80 ili više sati rada. Svi zaposlenici formalno se ocjenjuju najmanje jednom godišnje uz komentare od strane partnera i nadređenih s kojima su osobe radile na određenom projektu. Osim toga, naša revizijska metodologija ima ugrađenu mogućnost neformalnog davanja povratnih informacija tijekom angažmana. Naša metodologija izrađena je na način da osigurava kvalitetan proizvod i neprestan razvoj naših ljudi. Sve navedeno vodi ka godišnjoj ocjeni rada svakog od naših zaposlenika temeljenoj na našim vrijednostima, ciljevima koje je svatko za sebe utvrdio, te usporedbi sa sebi sličnim kolegama. Naši zaposlenici napreduju u svojoj karijeri samo kada su spremni za sljedeću razinu odgovornosti.

Ovlaštenu revizori slijede isti postupak ocjenjivanja učinkovitosti i utvrđivanja naknada koji je uspostavljen za sve ostale zaposlenike koji pružaju usluge klijentima. Napredovanje i primici utvrđuju se prema procjeni ostvarenih ciljeva u odnosu na individualno postavljene ciljeve. Navedeni ciljevi uključuju postizanje standarda kvalitete revizije i apsolutno pridržavanje naših odredaba o integritetu i neovisnosti.

4.1.5. Obavljanje angažmana

Dosljedna globalna revizijska metodologija: Sva društva PwC-a primjenjuju revizijsku metodologiju i proces za sve poslove revizije kako bi se osigurala ujednačenost i dosljednost u pristupu. Metodologija se po potrebi unapređuje kako bi bila u skladu s promjenama u okruženju. Svi partneri i zaposlenici kontinuirano se obučavaju u primjeni ove metodologije.

Naša metodologija je dovoljno fleksibilna, što dozvoljava uključivanje dodatnih procedura koje lokalni propisi mogu zahtijevati.

Sveobuhvatne politike i procedure: Imamo sveobuhvatne politike i procedure pomoću kojih se upravlja našom računovodstvenom i revizijskom praksom, a one se stalno ažuriraju kako bi odražavale najnovije promjene u struci i našu lokalnu radnu okolinu te kako bi se riješila pitanja koja se javljaju, kao i potrebe i problemi u praksi. Navedene politike ne obuhvaćaju samo stručne i regulatorne standarde, nego i smjernice koje dajemo naše profesionalnom osoblju o tome kako ih najbolje primijeniti. Oni su dostupni u obliku elektroničkih datoteka i baza podataka, redovito se ažuriraju i nadopunjuju sa svim aktualnim zbivanjima i dostupni su našim zaposlenicima s bilo kojeg mjesta u bilo kojem trenutku.

Kontrole kvalitete specifične za angažman: Postoji niz drugih procedura kontrole kvalitete koje se posebno provode na pojedinim revizijskim angažmanima. Na primjer, na sve naše klijente čije dionice kotiraju na burzi i niz drugih klijenata koji se smatraju značajnima zbog njihove prisutnosti u javnosti ili većeg rizika, imenujemo neovisnog partnera za pregled kvalitete (Quality Review Partner - QRP), koji o svim značajnim pitanjima vezanima za revizijski angažman raspravlja s odgovornim osobama koje vode projekt. QRP je odgovoran za neovisno ocjenjivanje plana revizije, njegovo izvršavanje, rješavanje značajnih pitanja, financijske izvještaje i objave te prikladnost revizorskog izvješća društva. U politikama PwC-a navedeni su posebni kriteriji kako bi se osiguralo da dodijeljeni QRP ima odgovarajuću razinu iskustva i stručno znanje o industrijskom sektoru za obavljanje te uloge.

Naše politike također zahtijevaju konzultacije s našim međunarodnim tehničkim stručnjacima i stručnjacima za određene industrijske sektore glede specifičnih transakcija i okolnosti koje mogu zahtijevati primjenu značajnih prosudbi. Naša „kultura savjetovanja”, koja je obrazložena u nastavku, znači da naši revizijski timovi redovito održavaju konzultacije s takvim stručnjacima i drugima, povrh onih koji su formalno potrebni.

Partneri, QRP-evi i ovlaštene revizori angažirani na revizijskim klijentima od javnog interesa rotiraju se kako bi se izbjeglo potencijalno familijariziranje, bez žrtvovanja institucionalnog znanje.

Štoviše, Globalna metodologija PwC-a izgrađena je na načelu da posao koji obavlja svaki član tima pregledava drugi član tima, koji ima najmanje istu razinu kompetencija, kako bi mogao razmotriti je li rad obavljen prema planu i kompetentno te osigurati da su doneseni ispravni zaključci.

Računovodstveni i revizijski resursi: Konzultacije su kod nas ključni element kontrole kvalitete. Naš tim zadužen za računovodstveno-tehnička pitanja okuplja partnere i zaposlenike koji su stručnjaci za računovodstvo i reviziju. Ako se partner ili ovlaštene revizor na projektu ne slažu sa savjetima naših tehničkih stručnjaka, postoji formalni proces za nastavak rasprave unutar našeg zapovjednog lanca dok se pitanje ne razriješi, uzimajući u obzir stav tih tehničkih stručnjaka.

Širim uvođenjem Međunarodnih standarda financijskog izvještavanja odobrenih za korištenje unutar EU (MSFI) uspostavili smo sustav koji osigurava da naši timovi ocjenjuju financijske izvještaje naših klijenata na dosljedan način i u skladu s pravom namjerom tih standarda.

Ključni element sustava je neovisan pregled od strane našeg regionalnog tima za usluge računovodstvenog savjetovanja (Accounting Consulting Services – ACS) koji je zemljopisno smješten diljem regije srednje i istočne Europe i bivšeg Sovjetskog Saveza. Ovisno o složenosti i rizicima povezanima s pojedinim industrijskim sektorima, veličini klijenta i statusu na burzi (sa ili bez kotacije), ACS će obaviti pregled financijskih izvještaja klijenta u skladu s MSFI. Primjerice, financijski izvještaji klijenata iz sektora financijskih usluga koji kotiraju na burzi, pregledat će skupina stručnjaka, s tim da će konačni pregled obaviti jedan od naših ACS partnera. Svi financijski izvještaji izrađeni prema MSFI koji se koriste u transakcijama na tržištima kapitala su također podložni obvezatnom pregledu. Drugi financijski izvještaji u skladu s MSFI se pregledavaju ciklički ili na uzorku. Manje klijente u manje rizičnim sektorima ACS tim će ciklički pregledavati. Tijekom pregleda, revizijski tim morat će objasniti opravdanost tretmana MSFI-a i objave u financijskim izvještajima te diskutirati s klijentom i njegovim nadzornim tijelima situacije gdje je ACS tim procijenio da tretman i objava nisu u skladu sa standardima. K tome, revizijski timovi imaju obvezu formalno se savjetovati s jednim od ACS stručnjaka ili partnera glede brojnih definiranih računovodstvenih pitanja za koje je postoji veliki rizik da će ih klijenti krivo primijeniti.

Slične politike i procedure postoje u pogledu primjene Hrvatskih standarda financijskog izvještavanja za male i srednje poduzetnike.

Timovi zaduženi za rizik i kvalitetu: Resursi regionalne mreže PwC-a u pogledu upravljanja rizicima, pružanja usluga i utvrđivanja politika su središnja funkcija, a interno se nazivaju Rizici i kvaliteta (Risk and Quality – R&Q). R&Q uključuje sljedeće ključne funkcije: upravljanje rizicima, neovisnost, usluge računovodstvenog savjetovanja (ACS), regulatorna pitanja, usluge revizije, obuka i razvoj, etika i poslovno ponašanje.

Funkcija upravljanja rizicima koristi, potiče i primjenjuje globalne politike, upute i procedure PwC-a o upravljanju rizicima, odobrene unutar globalne mreže PwC-a, koje su dopunjene i prilagođene lokalnim potrebama. Ključna odgovornost partnera zaduženih za upravljanje rizicima je da budu sastavni dio postupka prihvatanja i zadržavanja klijenata, odgovorni za procjenu rizika na kvalitativnoj i kvantitativnoj osnovi. K tome, partneri zaduženi za upravljanje rizicima moraju, gdje je potrebno, biti aktivno uključeni u projektne timove u svrhu konzultacija o pitanjima i prosudbama, kao što su razmatranja o nastavku poslovanja.

Izradili smo formalne protokole kojima se utvrđuju okolnosti u kojima se projektni timovi moraju konzultirati s R&Q timom. Ova grupa neovisnih i iskusnih partnera usredotočena je na kvalitetu, a potiče promjene u politikama i procedurama kada i kako je to potrebno.

4.1.6. Monitoring (nadzor)

Imamo formalni program praćenja kvalitete prije i nakon završetka revizijskog posla koji se provodi kao dio globalnog programa PwC-a. Ovaj sveobuhvatni program sastoji se od pregleda usklađenosti angažmana (Engagement Compliance Review – ECR), pregleda upravljanja kvalitetom (Quality Management Review – QMR) i procjene kvalitete revizije (Audit Quality Assurance – AQA) što uključuje pregled revizorskog izvještaja i cjelokupne revizijske dokumentacije prije i nakon izdavanja.

Program uključuje pregled rada partnera i ovlaštenih revizora te svih aspekata našeg sustava kontrole kvalitete kako bi se osiguralo da naše kontrole kvalitete ispravno funkcioniraju te da bismo stekli razumno uvjerenje da postupamo u skladu sa svim primjenjivim standardima struke i našim vlastitim politikama i procedurama. Ovim programom upravlja i nadzire ga R&Q.

Preglede projekata provode iskusni partneri i viši menadžeri s odgovarajućim iskustvom u industrijskom sektoru koji nisu povezani s uredom koji obavlja reviziju ili sa samom revizijom. Članovi svakog tima za pregled dobivaju potrebnu obuku i smjernice za obavljanje njihove uloge. Svaki partner mora biti pregledan najmanje jednom u pet godina i dva puta u šest godina za više izložene klijente. Pregledi se provode i češće kada postoji mogućnost povećanog rizika. Naš proces nadzora također uključuje periodično testiranje učinkovitosti sustava upravljanja kvalitetom u svim funkcionalnim područjima MSKK 1. Također se obavlja i godišnje ispitivanje usklađenosti naših politika i procedura sa svakim od sastavnih područja MSKK 1, pokrivajući regionalne i lokalne kontrole (na rotacijskoj osnovi) te procedure nadzora.

Praćenje kvalitete je sastavni dio našeg kontinuiranog programa poboljšanja. Neprestano procjenjujemo informacije koje smo dobili kroz formalne programe poput ovoga, te kroz razne neformalne izvore kao dio našeg stalnog nastojanja da poboljšamo svoje politike, procedure i dosljednost kvalitete našeg rada. Partneri i osoblje obaviješteni su o rezultatima pregleda kvalitete internom komunikacijom. Svakom neispunjavanju standarda učinkovitosti pristupa se ozbiljno, odgovornog partnera i ovlaštenog revizora se savjetuje kako poboljšati obavljanje angažmana, a rad partnera i ovlaštenog revizora se pregledava u sljedećoj godini. Slabi tehnički rezultati ili rezultati upravljanja rizicima rezultiraju smanjenjem plaće; u određenim slučajevima partneru i ovlaštenom revizoru više nije dozvoljeno potpisivanje revizorskog mišljenja u ime PwC-a, a u ozbiljnim slučajevima od partnera i ovlaštenog revizora se traži da napuste PwC. Na osnovu rezultata bilo kojeg pregleda kvalitete treba pripremiti Plan za poboljšanje kvalitete.

4.1.7. Izjava Uprave o učinkovitosti internog sustava upravljanja kvalitetom

Uprava PwC-a Hrvatska smatra da je gore opisano okruženje kontrole kvalitete u skladu sa svim primjenjivim propisima i da pruža razumnu osnovu za uvjerenje da su zakonski obvezne revizije koje obavlja PwC Hrvatska kontinuirano u skladu s potrebnim standardima kvalitete.

4.2. Zadnji vanjski pregled osiguranja kvalitete u skladu s člancima 43. do 45. hrvatskog Zakona o reviziji

U skladu sa zahtjevima Članaka 43. do 45. hrvatskog Zakona o reviziji, društvo PricewaterhouseCoopers d.o.o. Zagreb bilo je predmetom nadzora i provjere kvalitete rada u obavljanju poslova revizije od strane Hrvatske Revizorske Komore te je dana 31. listopada 2013. godine izdano Rješenje o provedenom izravnom nadzoru i provjeri kvalitete rada.

5. Procesi glede neovisnosti u PwC-u Hrvatska

5.1. Neovisnost, integritet i objektivnost

Regionalni partner za neovisnost uz podršku lokalnog partnera za neovisnost i osoblja podrške prate stroge regulatorne i stručne zahtjeve te zahtjeve PwC-a za neovisnošću koji se tiču financijskih udjela, pružanja usluga i poslovnih odnosa s računovodstvenim klijentima (uključujući revizijske klijente). PwC je primijenio program i sustav praćenja poštivanja neovisnosti. Sustav i kontrole pokrivaju sljedeće ključne čimbenike:

1. Pisane politike i procedure neovisnosti
2. Automatiziran sustav praćenja i popis društava s ograničenjima
3. Kontinuirana obuka o neovisnosti
4. Postupak samoprocjene/potvrde koji svake godine obavljaju svi partneri i zaposlenici
5. Unutarnje praćenje sustava i kontrola neovisnosti
6. Odgovornost za neovisnost te naš sustav i kontrole, koja leži na višem menadžmentu
7. Odgovarajući stav Uprave i kultura u odnosu na neovisnost
8. Promptno izvješćivanje o pregovorima osoblja s klijentima o zapošljavanju
9. Izvješćivanje od strane osoblja o mogućim ili očitim kršenjima neovisnosti
10. Disciplinske politike i procesi
11. Kontrola zajedničkih poslovnih projekata s trećim stranama, odnosa s revizijskih klijentima i dogovori o naknadama

Ovakav sustav rezultira potrebom da partneri i zaposlenici ispitaju i dokumentiraju sva pitanja glede neovisnosti PwC-a s obzirom na prihvaćanje klijenta ili pojedinog angažmana. Prije nego li se od revizijskog klijenta prihvati bilo koji dodatni angažman, provode se istražne radnje kod partnera odgovornog za usluge revizije tom klijentu (u nekim slučajevima to bi istovremeno bio partner odgovoran za odnos s tim klijentom na globalnoj razini). Angažman se prihvaća samo u slučaju da taj partner potvrdi da predloženi angažman ne predstavlja prijetnju neovisnosti ili da se mogu primijeniti odgovarajuće procedure koje će neutralizirati rizik neovisnosti.

Važan aspekt naše kulture neovisnosti je središnja podrška koja se daje partnerima i zaposlenicima glede neovisnosti u vezi osobnih pitanja, dodatnih usluga ili dogovora o naknadama.

Kada klijent ne želi prihvatiti jasne računovodstvene smjernice, nalaze revizije o materijalno značajnim pitanjima ili se ponaša na neetičan način, PwC podržava odgovornog partnera i ovlaštenog revizora u donošenju odgovarajuće odluke o mišljenju revizora, čak i ako to znači okončanje ili neprihvaćanje poslovnog odnosa s tim klijentom.

5.2. Izjava Uprave o politikama neovisnosti

Uprava izjavljuje da su politike i procedure neovisnosti u skladu s primjenjivim propisima.

Zadnji godišnji proces potvrđivanja neovisnosti obavljen je na razini regije PwC-a u srednjoj i istočnoj Europi, a pokrio je razdoblje od 01. svibnja 2013. do 30. travnja 2014.

6. Kontinuirano obrazovanje ovlaštenih revizora

Uprava PwC-a Hrvatska izjavljuje da su, s obzirom na prethodno poglavlje o kvaliteti revizije, naši ovlašteni revizori u potpunosti uključeni u kontinuirani program obrazovanja. Uz sudjelovanje u interno osmišljenim obukama, naši ovlašteni revizori obvezni su sudjelovati i u godišnjoj edukaciji u organizaciji Hrvatske revizorske komore.

7. Financijski podaci za godinu koja je završila 30. lipnja 2014. godine

Sljedeći financijski podaci izdvojeni su iz financijskih izvještaja PwC-a Hrvatska za godinu koja je završila 30. lipnja 2014. Svi ovdje prikazani podaci su izraženi u tisućama kuna.

(nerevidirano)	tis. kn
Ukupni prihod u kunama	24.246
Od kojeg:	
Usluge revizije	21.001
Dodatne djelatnosti računovodstvenog savjetovanja	2.887
Druge usluge	358
Total	24.246

8. Društva od javnog interesa obveznici revizije koje je revidirao PwC Hrvatska u financijskoj godini koja je završila 30. lipnja 2014.

- Adris Grupa d.d.
- Arenaturist d.d.
- Atlantic Grupa d.d.
- Basler osiguranje Zagreb d.d.
- Elektroprojekt d.d.
- Ericsson Nikola Tesla d.d.
- Excelsa nekretnine d.d.
- Hospitalija Trgovina d.o.o.
- Hoteli Croatia d.d.
- Hrvatski Telekom d.d.
- Hrvatski Duhani d.d.
- Liburnia Rivijera Hoteli d.d.
- Luka Ploče d.d.
- Maistra d.d.
- Merkur osiguranje d.d.
- Metronet d.d.
- Plava laguna d.d.
- Quaestus Private Equity Capital
- Quaestus Private Equity d.o.o.
- Tvornica Duhana Zagreb d.d.
- Veneto banka d.d.

9. Osnova za dohodak

9.1. Osnova za dohodak partnerima

Partneri primaju dohodak isključivo iz dobiti, a osobno su odgovorni za financiranje mirovine i drugih pogodnosti kao što je medicinska skrb. Ocjena i dohodak partnerima je u potpunosti u skladu s neovisnosti koja proizlazi iz IESBA Etičkog kodeksa za profesionalne računovođe koja zabranjuje ocjenjivanje i nagrađivanje partnera za prodaju drugih usluga vlastitim klijentima. Dohodak partneru alocira Regionalna Uprava nakon procjene doprinosa svakog partnera tijekom godine i nakon završetka godišnjih revizija u svakom lokalnom društvu članu PwC-a. Alokacije dohodaka od strane regionalne uprave pregledava i odobrava Vijeće partnera. Dohodak svakog partnera sastoji se od tri međusobno povezana dijela koja ovise o dobiti:

- Dohodak za odgovornost, koji odražava partnerov kontinuirani doprinos odgovornosti;
- Dohodak za učinkovitost, koji odražava kako su partneri i timovi s kojima radi bili uspješni u određenoj godini i
- Dohodak od ulagačkog udjela, koji predstavlja udio partnera u dobiti nakon što se alociraju prva dva elementa.

Ulagački udjeli se alociraju partnerima na temelju matrice koja prvenstveno uzima u obzir partnerovu trenutnu ulogu unutar tvrtke. Dohodak za učinkovitost utvrđuje se ocjenjivanjem partnerovih postignuća prema individualno prilagođenoj uravnoteženoj tablici postavljenih ciljeva u skladu s ulogom partnera. Ti ciljevi uključuju ostvarenje standarda kvalitete revizije i apsolutno pridržavanje naših propisa glede integriteta i neovisnosti.

9.2. Osnova za dohodak ovlaštenim revizorima

Dohodak ovlaštenim revizorima koji su zaposleni u PricewaterhouseCoopers d.o.o. temelji se na postupku godišnjeg ocjenjivanja učinkovitosti, koji između ostalih čimbenika, uzima u obzir stručne vještine, tehničke vještine, iskustvo i vještine upravljanja.

10. Izjava

Prema najboljem znanju i uvjerenju PwC Hrvatske, informacije sadržane u ovom izvještaju su točne i u skladu sa zahtjevima 43. (revizijske) direktive Europske unije i dodatnim zahtjevima Zakona o reviziji na dan objave ovog dokumenta.

Siniša Dušić
Član uprave i ovlašteni revizor

30. rujna 2014.

